

สรุปประเด็นคำฟ้อง

ชาวบ้านอมก๋อยยื่นฟ้องศาลปกครองเชียงใหม่

ขอให้เพิกถอนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

“เพื่อคุ้มครองสิทธิการดำรงชีวิตอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีและปลอดภัยต่อสุขภาพของประชาชน”

วันที่ 4 เมษายน 2565 ณ ศาลปกครองเชียงใหม่

หมู่บ้านกะเบอะดิน หมู่ที่ 12 ตำบลอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ อันเป็นที่ตั้งของโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน เป็นหมู่บ้านของชาวไทยกลุ่มชาติพันธุ์ “กะเหรี่ยงโปว์” ตั้งชุมชนอาศัยอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวมาตั้งแต่ปี 2382 มีอายุรวมประมาณ 182 ปี ซึ่งเมื่อปี 2543 มีบริษัท 99 ธุวานนท์ จำกัด ยื่นคำขอออกประทานบัตรทำเหมืองแร่ถ่านหินเนื้อที่ประมาณ 284 ไร่ 30 ตารางวา โดยมีการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ยื่นต่อหน่วยงานรัฐ และผ่านความเห็นชอบเมื่อปี 2554 โดยประชาชนในพื้นที่ไม่ทราบข้อเท็จจริงในรายละเอียดของโครงการ

จนต่อมาเมื่อปี 2562 มีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำไปประกอบการขอประทานบัตรตามกฎหมายแร่ฉบับใหม่ (พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ.2560) ทำให้ประชาชนในพื้นที่ทราบรายละเอียดโครงการและมีความห่วงกังวลถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นหากมีเหมืองแร่ถ่านหินในชุมชน จึงเกิดการระส่ำระสายและการลุกขึ้นมาใช้สิทธิปกป้องสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และวิถีชีวิตของชาวอมก๋อย โดยชาวบ้านพบข้อพิพาทในรายงาน EIA หลายประการ มีการใช้สิทธิตามรัฐธรรมนูญยื่นหนังสือขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทบทวนรายงาน EIA ของโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน คำขอประทานบัตรที่ 1/2543 ตำบลอมก๋อย อำเภอมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลับยังยืนยันมติเดิม คือเห็นชอบให้นำรายงาน EIA ดังกล่าวไปใช้ได้

นำมาสู่การใช้สิทธิทางศาลในการฟ้อง “ขอให้เพิกถอนรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA)” ต่อศาลปกครองเชียงใหม่ โดยมีหน่วยงานที่ถูกฟ้องได้แก่

1. **คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่** เป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นรายงาน EIA อันเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการได้รับใบอนุญาตประทานบัตรทำเหมืองแร่ถ่านหิน
2. **สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

ในฐานะที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการของ คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงาน EIA และมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบและพิจารณาเสนอความเห็นต่อรายงาน EIA

การยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเชียงใหม่ ในวันที่ 4 เมษายน 2565 เป็นการรวมตัวกันเพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชาวอมก๋อย โดยมีตัวแทนชุมชนจากหมู่บ้านกะเบอะดินซึ่งเป็นที่ตั้งโครงการเหมืองถ่านหิน ชุมชนบนเส้นทางขนส่งแร่ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภออมก๋อย รวม 50 คน และมีผู้ร่วมลงชื่อสนับสนุนฟ้องในครั้งนี้กว่า 615 คน เนื่องจากเป็นผู้ที่เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จากโครงการเหมืองแร่ถ่านหินอมก๋อย ในประเด็นสำคัญคือ

- **ด้านวิถีชีวิต** : วิถีชุมชนชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่พยายามดำรงวิถีชีวิตอาศัยอยู่กับผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติจะถูกแทนที่ด้วยอุตสาหกรรมเหมืองแร่ พื้นที่ป่าไม้ขนาดใหญ่ที่อุดมสมบูรณ์และแหล่งต้นน้ำธรรมชาติจะถูกทำลายเพื่อสร้างเป็นพื้นที่ในการขุดเหมืองถ่านหิน ผู้ฟ้องคดีและคนในชุมชนจะไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุขตามวิถีกะเหรี่ยงดั้งเดิมได้ และอาจต้องย้ายออกจากพื้นที่ซึ่งนั่นจะนำมาสู่การล่มสลายของชุมชน
- **ด้านสุขภาพ** : จากกระบวนการผลิตถ่านหิน จากการปล่อยฝุ่นละออง คนในชุมชนมีโอกาสได้รับฝุ่นละอองขนาดเล็กทั้งในพื้นที่ทำเหมืองและเส้นทางขนส่งแร่ และการทำเหมืองแร่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัจจัยกำหนดสุขภาพและนำไปสู่สถานะสุขภาพ เช่น โรคจากการได้รับฝุ่นจากเหมืองแร่ ได้แก่ โรคซิลิโคซิส โรคฝุ่นจับปอดเรื้อรัง และวัณโรคปอด โรคขาดสารอาหาร เนื่องจากการทำเหมืองแร่ต้องมีการทำลายพื้นที่ป่าหรือพื้นที่การเกษตรที่เป็นแหล่งผลิตอาหารของชุมชน ผลกระทบจากเสียงและแรงสั่นสะเทือนจากการทำเหมืองอาจทำให้เกิดความรู้สึกเดือดร้อนรำคาญอีกด้วย
- **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** : จะสูญเสียฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มาก เนื่องจากอำเภออมก๋อยมีศักยภาพที่เป็นจุดแข็ง คือ มีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากโดยเฉพาะผืนป่าและแหล่งน้ำธรรมชาติ รวมถึงห้วยผาขาวและห้วยอ่างช้างแหล่งน้ำธรรมชาติที่ผู้ฟ้องคดีและคนในชุมชนใช้อุปโภคบริโภค และทำการเกษตร เนื่องจากการสร้างเหมืองถ่านหินทับเส้นทางน้ำนั้นจะส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนเส้นทางน้ำตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ
- **ด้านเศรษฐกิจ** : เนื่องจากรายได้หลักของผู้ฟ้องคดีและคนในชุมชนกะเบอะดินและชุมชนที่อยู่บริเวณพื้นที่ขนส่งแร่ นั้นมาจากการทำการเกษตรโดยการปลูกพืชเศรษฐกิจ หากมีเหมืองแร่จะก่อให้เกิดความสูญเสียต่อพื้นที่ทางการเกษตร พื้นที่ความมั่นคงทางอาหารที่ปลอดภัย พื้นที่แปลงพืชเศรษฐกิจ
- **ด้านความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุ** : เนื่องจากเส้นทางขนส่งแร่ โดยปกติแล้วเป็นเส้นทางสัญจรหลักในการเดินทางเข้าออกของคนในชุมชน ซึ่งประชาชนที่อาศัยอยู่โดยรอบเส้นทางขนส่งแร่อาจได้รับผลกระทบทางอุบัติเหตุจากการใช้เส้นทางสัญจรร่วมกับเส้นทางขนส่งแร่
- **ด้านผลกระทบที่ทำให้เกิดโลกร้อน** : เนื่องจากการใช้พลังงานจากถ่านหินเป็นสาเหตุหลักของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

โดยมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ดังนี้

1. ขอให้เพิกถอนมติของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2554 ที่มีมติเห็นชอบรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน ของบริษัท 99 ธูวานนท์ จำกัด คำขอประทานบัตรที่ 1/2543 ตั้งอยู่ที่ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
2. ขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนมติของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2563 ที่มีมติยืนตามมติเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2554 ที่ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน คำขอประทานบัตรที่ 1/2543 ของบริษัท 99 ธูวานนท์ จำกัด ตั้งอยู่ที่ตำบลอมก๋อย อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
3. ขอให้ศาลสั่งให้มีการปรับปรุงแก้ไขรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการเหมืองแร่ถ่านหินอมก๋อยโดยให้มีการศึกษาข้อมูลผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการในการป้องกันแก้ไขปัญหาล้างสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ และสอดคล้องกับข้อเท็จจริงในปัจจุบัน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายในทุกขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม

รวมถึงมีและได้มีการยื่นคำร้องขอคุ้มครองชั่วคราวเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่ง “ระงับการดำเนินการใด ๆ ในการนำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โครงการเหมืองแร่ถ่านหินอมก๋อย ที่ได้รับความเห็นชอบแล้วไปใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตออกประทานบัตรโครงการหรือใบอนุญาตโครงการเหมืองแร่ถ่านหิน คำขอประทานบัตรที่ 1/2543 ของบริษัท 99 ธูวานนท์ จำกัด ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด”

#saveomkoi #omkoinocoal

